

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU (W JĘZYKU POLSKIM)

Obecny wielowymiarowy kryzys Europy (polityczny, gospodarczy, społeczny, kulturowy czy ekologiczny) stwarza dogodny kontekst, by postawić raz jeszcze pytanie o związki między Europą, filozofią a kryzysem. Projekt proponuje analizę tych związków poprzez przemyślenie europejskiej tożsamości w świetle obecnego kryzysu migracyjnego. W tym celu projekt wykorzystuje filozoficznie zorientowane studia nad granicami i migracjami oraz prace poświęcone tożsamości europejskiej. Dzięki przebadaniu nowych sposobów, przy pomocy których procesy multiplikacji i dyferencjacji praktyk granicznych ulegają zmianie we współczesnym świecie, celem projektu ma być przedstawienie nowej konceptualizacji formowania się tożsamości europejskiej.

Waga projektu wynika nie tylko z jego ściśle filozoficznych motywacji, ale także z palącego zapotrzebowania na nowe diagnozy i nowe scenariusze dla politycznej przyszłości Europy. Europejska filozofia od dawna była zainteresowana zagadnieniem „kryzysu Europy”, który często był rozumiany jako „kryzys europejskiej filozofii”. Poprzez pokazanie, że obecny kształt przeobrażeń granic Europy poddaje jej koherencję w wątpliwość, projekt upomina się o nowy rodzaj filozofii – taki, który mógłby uprawiać „myślenie na granicach” i dostarczyć nowej europejskiej tożsamości, która byłaby odpowiednia w dobie nowych praktyk granicznych, które okazują się w tej samej mierze nowymi wzorcami formowania się tożsamości i społecznej inkluzji/ekskluzji.

W ramach projektu prowadzone będą poszukiwania Europy, która byłaby anty-esencjalistyczna i przygotowana na elastyczne przeobrażenia swojej tożsamości, a zarazem pozostawałaby spójna i stabilna w swojej niestabilności. Projekt ukazuje liczne zagrożenia dla porządku politycznego, dobrobytu i perspektyw na szerszą inkluzję społeczną, które spowodowane są ewolucją reżimów cyrkulacji. Ale jednocześnie projekt ma dostarczać także nadziei dzięki nowemu wyobrażeniowemu potencjałowi, który filozofia polityczna zdolna jest wygenerować w celu przemyślenia kształtu Europy poza alternatywami uniwersalizmu i partykularyzmu, wnętrza i zewnątrz czy to-samości i różnicy. Tego rodzaju polityczne wizje są dziś w Europie niezwykle potrzebne, kiedy kryzys migracyjny stał się kontrowersyjnym i zapalnym politycznie tematem. Jego znaczenie ma zbyt wielkie konsekwencje, by zostawiać go specjalistom od bezpieczeństwa i politykom. Filozofia polityczna może stymulować debatę publiczną na temat migracji i kształtu Europy w odpowiedzialny i znaczący sposób.

Innowacyjny charakter projektu wynika z jego oryginalnych teoretycznych oraz z jego międzynarodowej orientacji. Rezultatem projektu będzie nie tylko pierwsza w języku polskim monografia, która w badaniu idei europejskiej wykorzystuje filozoficznie zorientowane studia nad granicami i migracjami, ale także międzynarodowa publikacja, wystąpienia konferencyjne i networking z udziałem zagranicznych badaczy. Międzynarodowy zasięg projektu wyrasta z przekonania, że każdego rodzaju propozycja skomunikowania czy integrowania Europy musi być europejska już w swoim charakterze. Uprawiając filozofię Europy i dla Europy należy uprawiać ją w Europie i z Europejczykami. Zwłaszcza wtedy, kiedy nasze rozeznanie tego, czym jest i gdzie jest Europa i kim jest Europejczyk, pełne jest wątpliwości.